

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2023

Chișinău

**Privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării
Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Sănătății
al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și
Cooperare cu privire la a treia fază a Proiectului „Suport pentru reforma
serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)”**

În temeiul art. 7 alin. (2) și art. 8¹ alin. (3) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se ia act de Memorandumul de înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază a Proiectului „Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)”.

2. Se inițiază negocierile asupra Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază a Proiectului „Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)”.

3. Se aprobă semnarea Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază a Proiectului „Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)”.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul sănătății

Ala Nemerenco

Ministrul finanțelor

Veronica Sirețeanu

Argumentarea necesității
inițierii negocierilor și aprobării semnării Memorandumului de Înțelegere dintre
Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare
și Cooperare cu privire la a treia fază al Proiectului
“Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova
(MENSANA)”

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale:

Proiectul MENSANA, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), a fost creat pentru a susține implementarea reformei și pentru a ajuta Ministerul Sănătății (MS) să răspundă la necesitățile și așteptările populației, să îmbunătățească sănătatea mintală și calitatea vieții, să acumuleze fonduri într-un mod echitabil și să utilizeze cât mai bine posibil resursele disponibile.

Astfel, Proiectul a contribuit la efectuarea unei schimbări de paradigmă, prin susținerea trecerii de la serviciile spitalicești centralizate și stigmatizante la servicii comunitare mai bine coordonate și mai centrate pe pacient.

Republica Moldova a făcut pași semnificativi spre consolidarea sistemului său de sănătate mintală. Evaluarea inter pares a Fazei 1 a Proiectului MENSANA (martie 2018) a concluzionat că Proiectul este pe calea cea bună și a obținut rezultate bune. Respectiv, evaluarea inter pares a recomandat ca modelul Centrului comunitar de Sănătate Mintală (CCSM) pilotat în 4 raioane să fie extins la nivel național în a doua fază, contribuția Elveției fiind orientată spre asigurarea funcționalității întregii rețele de CCSM-uri.

În baza constatărilor și recomandărilor evaluării intermediare din 2020 a Programului de cooperare, sănătatea a fost menținută ca domeniu prioritar, cu o refoculare către buna guvernare, pregătirea pentru situații de criză și intervenții în situații de urgență, ținând cont de experiența legată de pandemia de COVID-19.

Pentru a asigura continuitatea (inclusiv sustenabilitatea financiară și a resurselor umane, cost-eficiența și angajamentul politic susținut) și îmbunătățirea în continuare a serviciilor integrate de sănătate mintală, resursele rămase urmează a fi axate pe consolidarea serviciilor de sănătate mintală pentru a fi sustenabile fără Proiectul MENSANA și pe intensificarea colaborării interdisciplinare, cu accent pe promovarea și prevenirea sănătății mintale atât în interiorul, cât și în afara sectorului de sănătate.

Memorandumul de Înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază al Proiectului “Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)” reprezintă un tratat internațional de nivel interdepartamental, constituit din titlu, preambul, dispozitivul structurat în 10 articole și Anexe.

2. Informații privind conținutul tratatului:

Memorandumului de Înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare are drept scop de a asigura condiții adecvate pentru implementarea cu succes a celei de-a treia faze a Proiectului "Suport

pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Moldova", în perioada cuprinsă între 01.10.2022 și 30.06.2026.

Obiectivul general al Proiectului pentru Faza 3 este ca populația Republicii Moldova să aibă acces la suport, resurse și servicii adecvate pentru a atinge și menține sănătatea mintală și bunăstarea.

Proiectul își propune obținerea următoarelor rezultate:

a) Rețeaua existentă de furnizori de servicii de sănătate mintală este capabilă să își consolideze și să își dezvolte în continuare furnizarea de servicii fără sprijinul și intermedierea proiectului MENSANA.

b) Populația (inclusiv profesioniștii din diferite sectoare, utilizatorii de servicii și populația generală) și-a sporit gradul de conștientizare, alfabetizare și toleranță față de problemele de sănătate mintală, promovează sănătatea mintală și sprijină persoanele cu probleme de sănătate mintală în procesul de recuperare și incluziune.

Proiectul acoperă perioada cuprinsă între 01.10.2022 și 30.06.2026. Acesta rămâne valabil până când ambele părți își vor îndeplini toate obligațiile care le revin în temeiul prevederilor prezentului Memorandum.

Totodată, oricare dintre părți are dreptul să denunțe prezentul Memorandum printr-o notificare scrisă înaintată cu o lună înainte de data denunțării.

B. Analiza de impact

1. Informații generale:

Memorandumul de Înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază al Proiectului "Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)" se axează pe integrarea și instituționalizarea responsabilității, cunoștințelor și sarcinilor legate de sănătatea mintală în cadrul instituțiilor din Republica Moldova, astfel încât acestea să poată continua să susțină sistemul de sănătate mintală, precum și să continue construirea unei infrastructuri pentru promovarea și prevenirea sănătății mintale.

În temeiul cererii exprimate prin schimbul de scrisori dintre Ministerul Sănătății și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), Agenția de Implementare a Proiectului (AI) este Institutul Trimboș din Țările de Jos (Institutul Trimboș), cu unitatea locală de facilitare a proiectului (UFP) în Moldova (Trimboș-Moldova). A treia etapă (finală) va fi implementată în conformitate cu Documentul de Proiect (Anexa A).

Pentru implementarea Proiectului, Confederația Elvețiană, prin intermediul SDC, va pune la dispoziție următoarele contribuții:

a) Abordări de învățare orientate spre soluții, bazate pe echitate și inovare pentru autoritățile sanitare, instituțiile și practicienii din domeniul sănătății și asistenței sociale, precum și documentarea și diseminarea bunelor practici la nivel național, raional și comunitar, cu sprijinul instituțiilor de sănătate și de asistență socială;

- b) Asistență tehnică pentru instituțiile partenere și programe de formare adecvate pentru profesioniștii din domeniul sănătății, asistenții sociali, autoritățile publice locale și sectoarele relevante reprezentate în echipe multidisciplinare, precum și activități de informare, educare și comunicare pentru persoane, familii și comunități, pentru a facilita ducerea proiectului la scară națională;
- c) Implementarea proiectului, inclusiv fonduri administrate și costuri operaționale

Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Sănătății, va facilita armonizarea și alinierea în continuare a cadrului legislativ și de reglementare privind sănătatea mintală la standardele internaționale, va lua măsurile necesare pentru a garanta funcționarea centrelor comunitare de sănătate mintală (CCSM) în toate raioanele, va sprijini crearea unități naționale de coordonare ca unitate de resurse cu capacități de a asigura suportul metodologic și asistența tehnică necesară, convoace și să coordoneze ședințele Consiliului Coordonator (CC), însărcinat cu supravegherea implementării proiectului și cu corectarea cursului acestuia, etc.

2. Aspectul politic, cultural și social:

Prevederile prezentului Memorandum nu contravin politicii externe a Republicii Moldova iar realizarea prevederilor tratatului va avea un impact benefic din punct de vedere social în Republica Moldova.

În cea de-a treia fază al Proiectului “Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)” va colabora cu facultatea de psihiatrie a Universității de Medicină în vederea implicării mai intense a profesioniștilor din domeniul sănătății mintale care lucrează în spitale.

Proiectul va lucra, de asemenea, cu universități din afara sectorului sănătății pentru a colecta și analiza date despre sănătatea mintală a populației, inclusiv grupurile expuse riscului de boli mintale, pentru a identifica factorii sociali și economici legați de sănătatea mintală și pentru a elabora recomandări concrete de politici.

Guvernul Republicii Moldova este un partener esențial în guvernarea reformei sănătății mintale și în toate activitățile proiectului. Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină, sunt responsabile pentru asigurarea funcționării infrastructurii de sănătate mintală din Republica Moldova: inclusiv salariile angajaților din domeniul sănătății, prestarea serviciilor și tratamentului.

3. Aspectul economic și de mediu:

Prin implementarea acestui Proiect se va reuși creșterea accesului populației la servicii calitative de sănătate mintală oferite la nivel de comunitate, fapt ce va facilita îmbunătățirea indicatorilor de sănătate mintală la nivel național, sănătatea fiind un factor indispensabil al dezvoltării economice.

Memorandumul de Înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază al Proiectului “Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova

(MENSANA)” nu conține prevederi care ar avea repercusiuni negative asupra economiei și mediului Republicii Moldova.

Implementarea Proiectului prevede un set divers de strategii de influență asupra politicilor și de advocacy pentru a susține prioritizarea sănătății mintale și importanța adoptării unei abordări intersectoriale a sănătății mintale, având în vedere modul în care sănătatea mintală influențează și este influențată de sănătatea publică, bunăstarea socială, economie, educație, etc.

4. Aspectul normativ:

Memorandumul de Înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază al Proiectului “Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)” este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Carta ONU, alte tratate internaționale în vigoare și angajamente asumate de țara noastră pe plan internațional.

Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Sănătății, urmează să faciliteze armonizarea și alinierea cadrului normativ și de reglementare privind sănătatea mintală la standardele internaționale întru integrarea deplină a serviciilor comunitare de sănătate mintală în sistemul național de sănătate.

5. Aspectul instituțional și organizatoric:

Ministerul Sănătății va sprijini crearea unei unități naționale de coordonare în cadrul unei structuri deja existente, ca unitate de resurse cu capacități de a asigura suportul metodologic și asistența tehnică necesară pentru întreaga rețea de CCSM și pentru a asigura o colectare, gestionare și monitorizare eficientă a datelor.

Principalii actori relevanți vor rămâne, ca și în fazele anterioare: Ministerul Sănătății, Casa Națională de Asigurări în Medicină, Universitatea de Medicină, Parlamentul (Comisia Protecție Socială, Sănătate și Familie), Ministerul Justiției, OMS și alți parteneri de dezvoltare activi în domeniul drepturilor omului și sănătății mintale.

Ministerul Sănătății (MS) și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) vor organiza cel puțin de două ori pe an ședințe ale Consiliului Coordonator, pentru a monitoriza și evalua implementarea Proiectului, precum și eficiența, eficacitatea și impactul asistenței oferite. La finele fazei Proiectului se va organiza Ședința de evaluare finală a Proiectului, la care se vor examina și aprecia rezultatele implementării Proiectului.

MS va oferi SDC informația necesară pentru implementarea Proiectului, pe care SDC are dreptul rezonabil să o solicite, și să faciliteze vizitele în teritoriu și inspecția de către reprezentanții elvețieni a Proiectului, a proprietăților, bunurilor, registrelor și a documentației.

6. Aspectul financiar:

Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) va contribui cu o sumă totală maximă de 5'699'500.00 (cinci milioane șase sute nouăzeci și nouă de mii cinci sute de euro) franci elvețieni ca asistență tehnică nerambursabilă pentru implementarea proiectului în conformitate cu documentul de proiect și va încheia un acord de mandat cu Institutul Trimbos pentru a administra proiectul în conformitate cu reglementările SDC. Eliberarea fondurilor elvețiene către Institutul Trimbos se va face pe baza progresului proiectului, a cheltuielilor efectuate și a necesităților reale, astfel cum se prevede în acordul de mandat dintre SDC și Institutul Trimbos.

Inițial, acordul cu Institutul Trimbos se încheie pentru o perioadă de doi ani (24 de luni), cu un buget de 3'834'105.00 (trei milioane opt sute treizeci și trei de mii o sută cinci) franci elvețieni. În cazul în care rezultatele proiectului se dovedesc a fi satisfăcătoare și se consideră că este posibilă continuarea implementării, durata acordului se prelungește până la 30.06.2026, cu ajustarea bugetului respectiv. Decizia privind prelungirea va fi luată de Biroul de Cooperare al Elveției nu mai târziu de 31.05.2024, pe baza evaluării rezultatelor obținute până la acea dată și a feedback-ului și a recomandărilor furnizate de echipa de cercetare.

Contribuția Părții Moldovenești este stipulată în cadrul Articolului 3 al prezentului Memorandum de Înțelegere, incluzând scutirea de TVA a mărfurilor și serviciilor achiziționate prin includerea Proiectului în Anexa Hotărârii Guvernului nr. 246 din 08.04.2010 cu privire la modul de aplicare a cotei zero a TVA la livrările de mărfuri, servicii efectuate pe teritoriul țării și de acordare a facilităților fiscale și vamale pentru proiectele de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Această prevedere este stipulată expres și în Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Confederației Elvețiene cu privire la Asistența Umanitară și Cooperarea Tehnică din 20 septembrie 2001.

Menționăm că achizițiile de bunuri și servicii urmează a fi realizate conform prevederilor Articolului 6 din cadrul prezentului Memorandum de Înțelegere.

Eventualele cheltuieli legate de aplicarea prevederilor Memorandumului în cauză urmează a fi efectuate în limita alocațiilor anuale prevăzute în bugetul public național pentru anul respectiv.

7. Aspectul temporar:

Prezentul Memorandum va intra în vigoare la data semnării și acoperă perioada cuprinsă între 01.10.2022 și 30.06.2026. Acesta rămâne valabil până când ambele părți își vor îndeplini toate obligațiile care le revin în temeiul prevederilor prezentului Memorandum.

Independent de procedurile de raportare convenite, Părțile trebuie să se informeze reciproc și prompt asupra oricărei situații apărute, care ar putea duce la imposibilitatea realizării Proiectului în modul convenit de către Părți.

Oricare dintre părți are dreptul să denunțe prezentul Memorandum printr-o notificare scrisă înaintată cu o lună înainte de data denunțării.

Dacă evenimentele care rezultă din caz de forță majoră împiedică executarea Memorandumului, oricare dintre părți poate denunța Memorandumul cu efect din momentul în care devine imposibil de realizat.

Prezentul Memorandum poate fi modificat printr-un schimb de scrisori la solicitarea uneia din Părți. Modificările vor intra în vigoare în conformitate cu prevederile prezentului Articol

C. Mandatul pentru negocieri și rezultatele acestora

Potrivit pct.83 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.442 din 17 iulie 2015, organul responsabil pentru încheierea tratatului poate înainta propunerea adoptării unei singure decizii privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării, în anumite cazuri expres prevăzute.

În temeiul cererii exprimate prin schimbul de scrisori dintre Ministerul Sănătății și SDC, Agenția de Implementare a Proiectului (AI) este Institutul Trimbos din Țările de Jos (Institutul Trimbos), cu unitatea locală de facilitare a proiectului (UFP) în Moldova (Trimbos-Moldova). A treia etapă (finală) va fi implementată în conformitate cu Documentul de Proiect (Anexa A).

În luna mai 2022, consilierul regional în sănătate al SDC a efectuat o misiune în Republica Moldova pentru a documenta rezultatele MENSANA și pentru a ajuta Biroului de Cooperare al Elveției să direcționeze mai bine faza finală (de retragere). Au fost identificate diferite opțiuni pentru o strategie de retragere treptată și discutate cu Ministerul Sănătății și Institutul Trimbos pentru a decide care abordare este cea mai potrivită.

D. Aspectul procedural al semnării/încheierii

Memorandumul de Înțelegere dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la a treia fază al Proiectului *“Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova (MENSANA)”*, urmează a fi semnat de către Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, în temeiul *Legii nr. 595 din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova și al Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale* aprobat prin *Hotărârea de Guvern nr. 442 din 17 iulie 2015*.

Prezentul Memorandum este perfectat în două exemplare originale, fiecare în limbile română și engleză. În cazul apariției divergențelor de interpretare, textul în limba engleză va fi de referință.

Potrivit pct.83 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.442 din 17 iulie

2015, organul responsabil pentru încheierea tratatului poate înainta propunerea adoptării unei singure decizii privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării, în anumite cazuri expres prevăzute.

Memorandumul va intra în vigoare la data semnării și va rămâne valabil până când ambele Părți vor îndeplini toate obligațiile contractuale, cu excepția cazului denunțării înainte de termen, printr-o notificare scrisă în acest scop, de către oricare dintre Părți, cu o lună înainte de presupusa denunțare.

În contextul celor menționate, Ministerul Sănătății consideră oportună inițierea negocierilor și aprobarea semnării Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la Proiectul “Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova”.

Secretar general

Lilia GANTEA